

ფასი გაყიდვისათვის: წელიწადი—2 მ. 50 კ. ნახევარი წელი—1 მ. და 25 კაპ. 1 თვით 25 კაპ.

თითო ნომერი 5 კაპ.

განმაცემი ფასი: პირველ გვერდზე პეტრის სტრიქონი 15 კ. უმცირეს გვერდზე—10 კაპ. ტექსტის ზედაგულს—20 კაპ. სამგლო. ვიარა ბანკადების ერთხელ დაბეჭდვა—3 მან.

თეზი

ს ა ჯ ო ლ ი ტ ი კ ო დ ა ს ა ლ ი ტ მ რ ა ტ უ რ ო ბ ა ზ ე თ ი. ბ ა ზ ე თ ი ს ო რ ო შ ა ბ ა თ ო ბ ი თ

1 ივლისიდან წლის დამლევამდე გაზ.

წელიწადი „თეზი“ წელიწადი

მეს.მე. მესამე

ლირს 1 მან. 25 კაპ.

აღრუხის გამოცვლა: თბილისის გარეშე—40 კაპ.
ვინც გაზეთის წლიურ ფასს—2 მან. 50 კაპ. ერთხელად წარმოადგენს, მიიღებს **ორ პრემიას**: 1) ს. აბაშელის ლექსითა კრებულს „მზის სიცილს“ და 2) კ. ბაუშვილის ლექსთა კრებულს.

რედაქცია და კონტრა ლია ყოველდღე ღირს 10 სათიდან 1 სათამდის—**Ольгинская, 4, д. Диасамидзе.**

ქ. სვილიშვილის ვერის საშუალო კარკთან

რესტორანი

გაიკა საზღვარ-გარეთის და აქაური სასმელები და ყოველგვარი ცივი სასმელები, საშარეულო აზიური და ევროპული.

ფასები ზომიერი.

სამაგალითო გადასახადი, სალი და გრილი პაეტი.

ბელეფ. № 14—66.

25—4

ახალი კლუბი

საზოგადოებრივი

პარაკეც 16 აგვისტო 1913 წ.

ს ა ზ ა ნ დ ა რ ი

ჩაუღივარის

სინემატოგრაფიული სურათები

მესიკელურ ზეივებს დაუკრავს ორკესტრი.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

ახალი კლუბი

საზოგადოებრივი

ორშაბათი, 12 და ოთხშაბათი 14 აგვისტოს,

სინემატოგრაფიული საშუალებით

აჩვენებენ სინტრესო სურათებს. ✦ „ახალი კლუბი“ სინემატოგრაფიული დაუკრავს სხვადასხვა მუსიკალურ პიესებს.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე

სორაზანის გამოცემა

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასულიყო, მეოთხე ასლი გამოვიდა, სახელმძღვანელო წიგნი, ნაწილი პირველი

„ქართული მხარეები“

შედგენილი ივ. გომელარის მიერ ფასი 80 კაპ.

ამ წიგნის მეორე გამოცემა კავკასიის სამხრეთით დაქვის მხარეებში საჭირო და დაგეგმილია სასწავლებლებში სახელმძღვანელო წიგნი, ნაწილი პირველი.

იყიდება აგრეთვე ამავე ავტორის მეორე ნაწილი სახელმძღვანელო წიგნი

„ქართული მხარეები“

პირველი გამოცემა შედგენილია მთლიანად შიშველია. სამართალი: თიფლისი, ტიპოგრაფია „Сорашань“, ახ. ქართული. შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზ. წიგნი მაღაზია ქ. ტფილისში.

„სოლომონი“

ვაჭრობა სააფთიაქო, პარფიუმერიული, კოსმეტიკური, საგალენტური, კაუჩუკის და სხვა საგნებითა.

სოლომონის ქუჩა,

1-ელ სართულზე კრედიტის საზოგადოების ასალი სახლი.

„თემის“ რედაქციის გამოცემა.

ს. აბაშელის ლექსთა კრებული

„მზის სიცილი“

ავტორის სურათით და ბ. ივანიშვილის წერილით.

ფასი 50 კაპ.

ვინც გამოიწერს ფას-დაღებით არა ნაკლებ 10 ცალსა, მას დაეთმება 25 % საკომისიო—20 %.

მისამართი: **გაზ. „თემის“ კონტრა.**

ფ. მახარაძის პასუხის გამო.

საქმისათვის „თემის“ წინააღმდეგ კომპანია გაზ. „თანამედროვე ქვეყანაში“ მაშინ დაიწყო, როდესაც პე საკმევების გამო რაკეტისგან დაიწყო პირი მქონდა მომზადებული.

ამიტომ ჩემი საფალადე ყველა საბუთი ამ დამდე ხელთ არა მაქვს, რომ ჩემს „მოკლემ“ ჯეროვანი პასუხი გავსცე. მაგრამ გვინდა, ისიც, რასაც ვიტყვი, სრულდებოდეს საქმის იქნება უსამართლობის მოსაგერებლად.

ჩემი „მოკლემ“ ყოველ ღონეს ხმა რომს ჩემს პიროვნებას შეეხო, მაგრამ, დეგრაფიკაციით, ამაოდ სცდილობს ჩემს გამოყენებას მოთმინებიდან. ძალიან კარგად მაქვს გათვალისწინებული, ვისთანაც მაქვს საქმე და რომელ აუდიტორიის წინ ვლაპარაკობ.

ამიტომ ჩემი ახლანდელი პასუხი არ გასცდება „თემის“ ჩვეულებრივ ფარგლს. პირველად პატარა რამ უნდა შევნიშნო „მოკლეს“ ყოველ რედაქტორს. იგი მისწინებს თავის წერილში თვითდად, როგორც სხვის, ისე ჩემს, რომ დეგრაფიკაციით თავის მკითხველს: გასაგებია რა არის ასე მსჯელობის დიასამიძე მემამულე თავად კეკელიძის შესახებ, როდესაც ისიც ისეთივე თავადი-მედიოკრი.

თორემ ვის გაუგონია ლიტერატურულ მსჯელობასა და კამათის დროს წოდების სხეულები?

ეს ხომ სათვალავი ანაბურა კრება არ არის, სადაც მუდამ გაიხსნა: „ქრისტიანული“ და „მეფის“ კიდევ სხვა რამ ამაგარი.

ან ნუ თუ ახლა ეგრე შევკარგებთ ფ. მახარაძის წოდებრივობა, რომ მოპირდაპირესაც აიძულებს ზრდილობის თანხმად უწოდოს მას: „ახალური მახარაძე“...

ვ. ბ. ფილიპე! ნუ თუ ვერ დარწმუნდით აქამდე, რომ ქართველი მკითხველი, მშრომელი ნაწილიდან გამოსული, იმდენად გაიხარდა და განვითარდა, რომ ამგვარ დეგრაფიკაციას „ფანტაზი“ აღვლიდა აართმევს ალღოს და ღირსებაში მაინც და მინც არ ჩაგითვლიათ?

ამ პატარა შენიშვნის შემდეგ, შეუდგეთ თვით „მოკლე!“ პასუხის შინაარსის გაგება.

ფ. მახარაძე სცდილობს დაუბუკოს მკითხველ საზოგადოებას, ვითომ მე ნილაში მაქვს აფარებული და მხოლოდ გარეგნულად ვეჩვენებ მუდგომელი და თავიანთი.

საუბედროდ, ფ. მახარაძის განცხადებას ვასწავლობ, რომ ვერც კი მიხვდა: ვისაც სურს ნილაში ისარგებლოს და იმოქმედოს, ის ჩვენსათვის არ მოქცევა: მართალი თქმისათვის უცხოის და მოყვარის არ მომდურებს და მით უფრო

არ გადამტერებს. დარწმუნებული ბრძანდებოდეს ფ. მახარაძე, რომ გვეზამდეს რომელიმე საზოგადო ჯგუფის დანაშაულობა რაშიმე და კერძოდ ს. აბაშელის პარტიისა, დაუფრავდნენ ვამეღდნენ.

არც ისეთი შიშვარა ხალხი მუშაობს „თემში“, როგორც ჰგონებია „მოკლეს“ ყოველ რედაქტორს!..

ჩვენ ძალიან კარგად გვესმის, რატომ იტყვება ასე ბ. მახარაძე და შინაა აწვეთეს მკითხველს სურვილი: თავად დიასამიძის ნილაში აქვს აფარებული, თორემ ის მთელს ჩვენს პარტიას ამტყუნებს.

ჩვენ ვუსაყვედურებთ მას და მხოლოდ მას—(ეს შემთხვევა მოიტანა საერთო კამათის დროს) დაუსაბუთებელი საზომდებელი ოქმი დასტავი ილიას პიროვნების წინააღმდეგ და საბაბი მიეცო ორ პოლიტიკურ პარტიას ერთმანეთს გადაკიდებოდნენ—და აბა, ამის შემდეგ, დაფიქრდით ახლა, ვის ებრძანება მართლ-მართალი დარჩენა ამაგარი მდგომარეობაში?.. ამიტომაც მან აამხედრა ჩვენ წინააღმდეგ ზოგიერთები, რომელთაც—სჯობს მათთვის, ეს ვიფიქროთ—არც კი წაუთხოვთ „თემში“ ამ საგანზე დასტავებული წერილები. თორემ განა ბ. პოტესტანტები იტყვოდნენ, რომ „თემი“ ილიას მოკლეს არალეგის მთელს შინაარსს და პარტიას?.. აბა ამიტომაც ფ. მახარაძის მიერ შეცდომაში შეყვანა ბ. პოტესტანტები მას შემდეგ, როდესაც ჩვენს გამოცემაში პირდაპირ და გადაჭრით იყო აღნიშნული, რომ ჩვენ მკვლელობა კი არ გვაინტერესებს, არამედ მხოლოდ ის, თუ რა განწყობილობა და ურთიერთობა მქონდა განცხადებულს ჩვენს მწერალს გლეხობას.

მკითხველი თვითონაც ადვილად წარმოადგენს, თუ რატომ უნდა ჰქონდეს მნიშვნელობა ჩვენთვის და ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრების ისტორიისათვის ამ საკითხის ნათელყოფას.

განა შეიძლება ილიასთან მოღვაწის ნამოქმედრის აწონ-დაწონვა და შეფასება ისე, რომ ეს მთავარი საკითხი არ იყოს რიგთან და მიუღებლად გამოკვეთილი?.. ეს, მაგრამ, ყველასათვის ცხადი უნდა იყოს. მხოლოდ, საუბედროდ, ფ. მახარაძე და ზოგიერთი მისიანი ვერ მიხვდნენ, რად უნდა გვაინტერესებდეს ეს საკითხი.

ამისთანა საკითხის დაყენებას ჩვენს მხრივ ესენი ხსნიან ჩვენს ნილაში ჩამოფარებული პარტიობით და მიღგომლობით.

რომ გვეზამდეს ცნობილ მიმართულებას ჯგუფის ილიას მოკლეს საკმევში დანაშაული, ჩვენ განა როდისმე რაიმე ეთიკის ვიტყვოდით მის შესახებ და მოვთხოვდით, რომ ორივე ჩვენს კემპარტ დემოკრატიულ პარტიას პრაქტიკულ ასპარეზზე ერთად მოქმედებდნენ?

ყველა მიუღებელი ადამიანისათვის ცხადი უნდა იყოს, რომ ამ შემთხვევაში ჩვენ სრულდებით სხვა ტაქტიკას დავადგებოდით.

ჩვენ ვუწოდებთ საზოგადოებრივ „მოკლეს“ კორესპონდენტის მოთხოვნას, ვითომც ილიას ჯარი ეთხოვს და გამოეწვიოს საგუბაროში გლეხების ასაწიკებლად. აბი დასასკვნელად ჩვენ დავგეგმავთ როგორც უტყუარ საბუთს, —ილიას ხელით მიწერილ ბარათს მოუკრავთ—რომელიც ყველა მკითხველისათვის, მათ შორის ჩვენთვისაც, სრულდებით მოულოდნელად გამოაქვეყნა ჩვენს გაზეთში, ისე იმ კორესპონდენტის შინაარსის ანალიზს, რომელიც კორესპონდენტის დასტავა გაზ. „მოკლეს“ 1905 წელს.

ჯარის გამოწვევა გლეხების ასაწიკებლად მეტად საშიშისი საქმეა კერძო საკუთრების პრინციპის თვით უსუსტეს

აღმსარებლისათვისაც კი. იმიტომ, რომ მას ახლანდელი საბურეუბნო ხანის პრინციპი ყოველგვარ სხვა საშუალებას აღუთმევს ინტერესი დაიცვას, რომ მან კიდევ ჯარის დახმარებით დარბევას და სისხლის ღირას არ მოჰპაროს. და მერე, ვინ არ იცის, ფ. მახარაძის გარდა, რომ ჯარის გამოწვევა და გლეხების აწიკება ერთი და იგივეა.

სად უნდა დაბანჯღდეს ჯარი, თუ არ გლეხობას?

ვინ უნდა ჰყვებოდეს ჯარი, თუ არ იმავ გლეხობა?

ჯარის გამოწვევის დროს ადვილად შესაძლებელია სისხლის ღირადი მოხდეს, რადგანაც ყველას გაგრძება არ შეიძლება; ჩხუბიც და შარის მოღვაწე მოსალოდნელია. ამიტომაც ჯარის გამოწვევა პროვოკაციის უდრის. მართლაც, მეტად ულამაზო, მეტად უსუსტესი, მეტად უსუსტესი, რომელიც უნდა იყოს ის მესაუბრე, რომელიც მოჰპარავს ამ საშუალებას თავის ინტერესების დაცვის დროს. განა კერძო საკუთრება თვით ისედაც დიდი ტვირთი არ არის დაზარალებული და დამავერადებულია, რომ მის დასაცვლამ მოჰპაროს კიდევ ულამაზო საშუალება?

აი ასეთი საშინელი ბრალი დასდეს საზოგადო მოღვაწეს, ჩვენ მოვითხოვთ საბუთების და ჩვენგან გვემდინება.

შეგრძელით, ბატონებო! ცოტა ხანს დავიჭრით!..

განა, როცა გაქარწყლები საბუთები ხელში ამ საშინელ უსამართლო ბრალდებებს, მით არ გუთხობთ სრულდებით ნილადაც კორის და ცილისწამებს, ვითომც ილია მოკლეს ცნობილ მიმართულების ჯგუფს ან გლეხობას?

ერთს წამს მაინც ჩაუფიქრდით ამ გარემოებას. პარტიებო, დაკვირდით რას სჩადისათ და რას ამტკიცებთ თქვენის ქვეყნით?

ფ. მახარაძისათვის რომ ილია ბარბაროსად, ხალხის მკვლევად და ამჟოა-კებლად მივიჩნიოთ, განა ოდნავ მაინც გავანდობთ სხენიწული ლეგენდის სიმწვანეს?

კარგად უნდა იცოდეს ჩვენმა „მოკლემ“, რომ მის მიმართულების ჯგუფშია მოიპოვება მრავალად იმისთანა შეგნებული პირი, რომელიც ილიას პიროვნების დახასიათებაში სრულდებით არ თანაუგრძნობს მას. ჩვენ ვიცნობთ ამისთანა ხალხს.

მაგრამ, ქვეყანაზე ყველაფერი ცვალებადია. ყველა ემორჩილება ამ განონს.

ფ. მახარაძე არ ასცდა ამ ფაქტის, დღეს ის ათარ ქალები წინააღმდეგობით თავის მტკიცებას, ვითომ ილიას ჯარი გამოეწვიოს.

დღეს ის ილიას უფრო იმას უთვლის დანაშაულად, რომ მან მარის უფროსს სიხოვ დახმარება და „სტრანგიტი“ მიიღო გაფიქრულ მოსამსახურების მაგიერ.

ესეც დიდი წყალობაა ისეთ პირისგან, რომელსაც ოფიციალურ ბრალდებლის თანამდებობა უფრო შეეფერება, ვიდრე კაცთმოყვარე მოძღვრების ლიდერობა.

ეს შეცვლილი საყვედური ხომ სულ სხვა საკითხია. კერძო საკუთრების პრინციპის უარყოფით ყოველთვის საფუძველი და ნება აქვს უსაყვედუროს მოპირდაპირე რწმენის კაცს გაფიქრულ მახურთა მაგიერ სხვები რად მიიწვიო და მთავრობას რად მოჰპაროს.

მაგრამ ამაზე მუსლიყო, თვით ბ. ფილიპე მიხვდება, მეც და მასაც ძალიან შორს წაგვიყვანს მეტადრე ამ შეზუპულ პარტის დროს!..

ფ. მახარაძის ვაკვირება, თუ რად გავფიქრებთ ხანა ილიას სიტყვებს „სტრანგიტი“ შესახებ: ჩემთან დავიყვანე, მე ვამხედდი, ვი ვამხედდი. ფ. მახარაძის განცხადება, ვითომ ჩვენ ამ სიტყვებისათვის იმიტომ გავგვსვას ხაზი, რომ ილია

КАВКАЗСКОЕ ТОВАРИЩЕСТВО

ТОРГОВЛИ

АПТЕКАРСКИМИ ТОВАРАМИ

ВЪ ТИФЛИСѢ

ფასიკლელათვის

ღრუბლები, სარკლები, ლიუფის ხელთათმანები, ჩუსტები, მცურავი საპონი, საშინაო პატარა აფთიაქები, სავარცხლები, შროტები და სხვა სატელეფონო საგნები.

ფოტოგრაფ. აპარატები და მათი მოწყობილობა.

საშუალება ბუზების და სხვა მწერების წინააღმდეგ.

საშუალება „მოკლეს“ კოლონების წინააღმდეგ.

ყოველგვარი საბინო, ლილა, სახამებელი საცდების მასალები.

ფენსაციონის გასაწმენდი ლაქები, ვაქსა და საცხებელი დასაწერელი ნივთების შემაკრებელი სინდერტო-ნი და სხვაკონი.

„დიდ ლმობიერების და მაღალ კაცთ-
მოყვარების“ აღმინანდ გამოგვეყვანა.
ესეც კი შეშურება ჩვენს მიზანდაზი-
რებს.

ესწრაფით დავამშვიდოთ უზომოდ
აღვსავილი, ჩვენ თუ ვაჟსავე ხაზი,
მოხლოდ იმით, რომ, რაც „სტრავო-
ნოვსკის“ შეხებაზე იმ წერტილში, ჩვენ
გვსურდა ნათელი ყოფილიყო მკითხვე-
ლისათვის. ჩვენ გვინდოდა დავგვეტო-
ბინა, თუ რა განსხვავება ჯარის გამო-
წვევასა და მსახურის მავიჯობა მოთხო-
ვის შუა, რაც აქამდე ვერ შეუგნია
ჩვენს „მოკლავთ“...

დიდა! დღეს ფ. მახარაძე სხედვით ბა-
სებს და ეს ცვლილება იმის შედეგია,
რომ ახლა ყველასათვის დამტკიცდა,
რომ ილიას და არც მის მეტელს „არც
ერთი ნაწილი, არც ერთი სიტყვა არა
გვითხრობს არამც თუ საგუარაშკაროა,
მთელს დღე-მეორეს ზურგზე“, რომ მათ
საქმე ჰქონდათ მხოლოდ მოიჯარადრე-
გლებთან და რომ ჯარი საგუარაშკარო-
მადიანად სხვა, სახელდობრ ბ. გივი
სტაროსელსკიმ, რომელიც არავითარ სა-
შუალებას არ ერიდებოდა გლეხებთან
ბრძოლაში.

სწორედ გასაკვირალია! „მოგზაური“
ასე სასტიკად მოექცა ილიას, რომელს
საც ჯარი არ გამოაწვია და ნამდვილ
ბრძოლას კი არა უფროა რა მისი უდი-
ერი საქციელის ღირსი...

მართლაც, როგორ არ უნდა გავიცი-
ხათ სასტიკად ის კაცი, რომელმაც მარ-
ტომ გამოიწვია ჯარი საგუარაშკარო, დი-
თხოვს ეს ჯარი თავის სახლიდან მის
მოსვლისთანავე, მიუთითა გლეხების სახ-
ლებზე—იქ დაინახავთ, რაც შეუსრუ-
ლეს და რომელმაც მარტომ-მარტომ
ისარგებლა ჯარის გამოწვევით: მარხის
უფროსს მხოლოდ ის გაახსენდა და ის
შეირავა გლეხებს. ილიას გამოწვეული
რომ ყოფილიყო ჯარი, განა მარხის
უფროსს არ გაახსენდებოდა იგი?

ეს უტყუარი ფაქტები, როგორც უკვე
ერთხელ (იხ. „თემის“ № 125) დავა-
ტყუებო, ამოკრებილია თვით „მოგზაუ-
რის“ კორესპონდენციდან.

რამდენიც უნდა იყვირონ ფილიპე
მახარაძე თავის თავის პრეტენზი-
ტებით, კემპარტებამ შეუბრუნა ხალ-
თაში თავი ვერ დამალა. **ახლა უბე-
ჭურად დამტკიცებულია, რომ ილიას
ჯარი არ მოუთხოვია.** მასსადავად არა
თუ ჩვენ, არამედ ყველა მიუღმდომელ
ადამიანს, რომელ მიმართულებასაც უნ-
და იყოს იგი, არ შეუძლია არა სთქვას,
რომ „მოგზაურის“ საშინელი ბრალდება
იყო ცილისწამება და სხვა არაფერი.

ამ ჩვენს ნათქვამს რა აქვს საერთო

*) ეს თვით ილიას სიტყვებია „ნუ თუ“-დან
ამოწერილი. გ. დ.

არსიშეღმა.

ქ. პაპაშინისა.

ძვირფასო მკითხველო! მე შეგებდ მას
სასაფლაოზე. არავითარი მავალით არ
მიჩვენებია, რომ ვაყენებ, თუ შეიძლე
მისი გაცნობა. მე მხოლოდ ჩამოვყექ
სამზე მის გვერდით და ვუთხარი:

—ხელს ხომ არ შეგიწოდა?
—სრულდებით ახა მე გზივარ აქ
და ვუტყვი სიმღერებს. მან ხელი მიმი-
თითა სასაფლაოზე.

დიდა! იყო. რაც დრო გიღობდა, სა-
საფლაო უფრო ცოცხლებოდა, მიდი-
ოდნენ კლავტონები და მუშები. მოხუ-
ცებული დარჩენილი უკვე დაღდა თვის სამე-
ყარეულში და გახეთქის კითხვა დი-
წყო. აქამდე მოსწინადა სამელოვანო
თაღში შემოსული ქალები, ზოგი ყვა-
ვილებსა რგავდა, ზოგი რწყავდა, ან თი-
ხვდა მაღალ ბაღებს. ხშირ ფოთლიან
წაღის ხეებზე ფრინველები ჭივრებო-
დნენ...

ამ კაცს სრულდებოდა არ ვიცნობდი,
ის იყო ახალგაზრდა მაღალი ტანის, ბე-
ჭვანი, წვერი მოუპარასკე ქონდა,
ცვა და ცვეთილი ტანსაცმელი, შე-
ბლზე ნიჟარები ახდა. დავიკრებულ
თავიდან გამოვტყვევებდი და ღრმა ხმა
აფხველი მის სახეს მოხუცებულ და გა-
მოკდილ ადამიანისას.

—თქვენ ადგილობრივი მცხოვრები არ
უნდა იყავით?

—დიახ! ცხრა წელიწადი შესრულდა,
რაც სამშობლოში არ ვყოფილვარ—მო-
მივო მან. მიყვარდა სკამის საზურგეს
და დაუწყო ცეკვა საფლავეს. მის პალ-
ტის ჯიბეში მოსწინადა ფრანგული და
ნემცური გახეთქილი.

—რადღაც სკდის მოგვრელია ამ სა-
საფლაო სტერა, რომდენი გვამი
ფლავთ ეგვით პატარა მანქანები, რომე-
დენიმე შრომა დასარჯული და რა ცო-
ტა ნაყოფი სწანს.

—რა გსურთ ამით გამოხატოთ?

—ეს გამოხატოთ სასაფლაო!
—აჰ, გავიფიქრე მე. ის განაგრძობდა:
—ყველაზე მეტად მამულობის ქირი-
სუფლად გლოვობთ...

მთელი პარტიისათვის ილიას მოკვლის
თავზე მოხვედრას, რასაც გვამებდნენ ფ.
მახარაძე და მისი ამაღა?

თავიდანვე ფ. მახარაძემ მისცა საბაზი
ცნობილ მიმართულების მოძულეთ შე-
ვითხათ ლეგენდა ილიას ცნობილ პო-
ლიტიკურ პარტიის მიერ მოკვლის შესა-
ხებ და ახლაც არ გვანებებს ამ ლეგენ-
დას ძირი გამოუთხარა—თავის უტყ-
ტო ქცევით.

დაცინით კითხულობს ფ. მახარაძე,
რას ეძახის ბ. დიასმიძე იდეურ ბრძო-
ლასო და თვითონვე პასუხს იძლევა:
„აღლად თავისა და შემდეგ „სახალხო
გაზეთის“ასო...“

არა, ბ. ფილიპე! ჩვეულებრივად თქვენ
აქაც სცდებით. თვით თქვენს გვგუშო
მოიძებნებინათ ისეთი პირები, რომელნიც
თქვენზე წინად პრინციპალურად ეკამ-
თებოდნენ ილიას და უდიდრად კი არ
მოჰქცევინათ მის პიროვნებას. ვაისხნეთ
ბ. ე—ისს, ხ. გ—ისს და სხვ. ნაწე-
რები.

რომ „მოგზაურს“ უფრო ილიას პე-
როვნება ჰქონდა სახეში და არა პრინ-
ციპები, ეს ცხადდა სწანს თვით ფილი-
პე მახარაძის შემდეგ სტრიქონებიდან,
რომელიც დასტავებულია „მოგზაურის“
1905 წლის მე-18-ე ნომერში:

„მოგზაურის“ კორესპონდენტი მას
(ბ. ი. ილიას) სრულდებოდა არ შეშვებია,
როგორც კერძო საკუთრების იდეოლოგს,
მან გამოაქვეყნა მხოლოდ რამდენიმე გუ-
ლის ამდგომე და აღმაშფოთებელი
**ამბები, რომელნიც ახასიათებდნენ თავ-
ვად ილიას არა როგორც კერძო მე-
საკუთრეს, არამედ როგორც ადამიანს.**

როგორც ადამიანს გიბრძვის ფ. მახა-
რაძე ილიას და უყვირს, რად მისაყე-
დურებენ განსვენებულ წყვილის პირო-
ვნების წინააღმდეგ დალაშქრებამო!..

დიდა! ასე არ დინდო. ფ. მახარაძემ
ილიას პიროვნება არც 1905 წელს და
და არც წლეულს ძეგლის კურთხევის
ღღოს. თორემ თვით მისი გასაზრთელ-
ბელი პასუხის წინააღმდეგ ვინ რას იტ-
ყობს, ეს დასაგმობი მხარე რომ არ
ჰქონოდა მაშინ!..

ამისთანა მსჯელობის პატარაი სხვას
„უწუნივს ლოგიკას და იდეურ ბრძოლას!..
მოდი და ნუ გავდივებო!..“

ფ. მახარაძე გვიწუნივს თავიანთობას
და დარბაისლობასაც. ამბობს, გ. დიას-
მიძემ ლიტერატურულ ეთიკას უღალატა,
ჩემი წერილი „თემში“ დასაბუქდათ გა-
ზანდელი თავის ნებით შესცვლა,
გადაკეთა, გამოაკლა მას თითქმის ნა-
ხევარი და ისე მოათავსა.

სამუხაროდ, ამ ყაზად ხელთ არა მა-
ქვს ფ. მახარაძის ხელთ ნაწერი, რომ ახ-
ლავე დამტკიცებინა, რამდენად დამო-
უკიდებელია სიბრძნის „მოკლავთ“ ნა-
თქვები.

—უსარგებლო ჩვეულებათა!
—თქვენ იცით ამ სასაფლაოზე რომე-
დენი სიმღერდა დასარჯული? სილაზე
რავდენ ძვირფასი ყვავილებს, აწვნიებენ
ძველებს, რომელნიც უთვალავ ყვავი-
ლებს ხარავდენ. ეს სასაფლაო ყველაზე
უფრო საყურადღებო ადგილია მთელს
ქალაქში. მთელი ეს სიმღერე რჩება
ხელ უხმდელი, რადგან მიცვალებულთა
საუნებს შეადგენს, საგნოებს მხოლოდ
მოვლას, კრძალვებს და ყვავილებს, რო-
მელნიც სკვნებინა და იხრწნებინა. თვი-
თეული გვირგვინი რამდენიმე კრონი
ღრის.

—სოციალისტია! შრომდელ ხალხის
მგობარო, რომელიც საზღვარ-გარე
ყოფილა წასული და შეუთვისებია ბრძო-
ლა კაპიტალიზმის წინააღმდეგ. გავიფიქ-
რე მე.

—არც თქვენა ხართ გვანებ ადგი-
ლობრივი მცხოვრები!

—მართლს ამბობა!..

იგი კვლავ სკამის საზურგეს მიყვარდა
და ღრმად ჩაფიქრდა. ქარი ქრის, ღრუ-
ბლებს მტერი უერთდება, გამზარ ყვა-
ვილებს ფოთლები პარკში ფრიალებს,
ჩვენს ახლოს ორმა მოხუცებულმა, წელ-
ში მოხრილმა ადამიანმა გაიარა. შესა-
ლოა ისინი შრომლები იყვნენ, რომელ-
ნიც მიცვალებულის შვილის საფლავეზე
მიდიოდნენ.

—ხედავთ დედა-კაცს, რომელიც აქეთ
მოდის? დაუკვირდით მას, როდესაც ჩვენს
ახლოს გამოიაროს.

დედა-კაცმა ძლიერ ახლოს გაიარა
ჩვენს გვერდით, თან მიყვებოდა პატარა
ბავშვი ყვავილებით ხელში, მათ უკან
მოხუცი დედა-კაცი მიდიდა, სამივენი
სასაფლაოს ქვედა კუთხისკენ გაუშურენ.

—ნუ თუ ვერასდროს შეაშინეთ?

—საუბრადღებო გვარსდვარი.

—თქვენ გეცინებოდა და მარწმუნებოდა,
რომ ამაზე მსჯელობა არ ღირს. საქმე შე-
დგში მდგომარეობს. რამდენიმე დღის
წინათ მან ჩემს ახლოს გაიარა, მე აქ
ვიჯექ და მასსაფლავეს ეგზავნებოდა, მშუ-
რად დამერწმუნებია, რომ მისი ხელონა
პარტიისანი არ არის!

—რატომ არ არის პარტიისანი?

ფ. მახარაძის წერილს, რომელიც
„თემის“ № 125-შია დაბეჭდილი, ჩვენ
გამოვალეთ ძალიან მცირე ნაწილი და
არა „თითქმის ნახევარი“, ისიც მარტო
ის ადგილი, რომელიც საფანს არსებო-
თად არ შეგებდა და არ სცდილია
წერილის მინარსს. ეს ადგილი შეგებო-
და შეუფერებელ დახასიათებას განსვენე-
ბულ პირების და ჩვენი რედაქციისას.

ფ. მახარაძეს, როგორც რედაქტორს
ყოფილს და ახლანდელს, კარგად უნდა
სცოდნოდა, რომ ვერც ერთი თავითა-
ვის პარტიისმცემელი რედაქცია ვერ და-
სტამბავდა ამგვარ წერილს.

ვიფიქრეთ, შეუფერებელი ნაწილი
აღზდა შეპარვია თავის წერილში, რა-
დგანაც უზომოდ აღვსავილეს წერილი,
თორემ დაშვებულად ამას როგორცაა
დარბადათქო!.. ხომ ვერ ვიფიქრებდით,
რომ ფ. მახარაძემ განზრახ ასეთი ადგი-
ლი ჩაერთო თავის წერილს, რომ საშუ-
ალებად მისთვის ჩვენთვის ეს წერილი და-
გვებეჭდა და მერე თვითონ ყველგან ემა-
ნნა: „თემს“ პასუხი გავუგზავნე და იპა-
რა პასუხის დაბეჭდვის ღირსად არ გამე-
ხადო? მაშინ ვერ მოვიფიქრებდით,
რომ როგორც წვეთი დავინახეთ, ამის
გამოგონებაც შესაძლებელია ჩვენს „მო-
კლავთ“, ჩვენ გვწამდა მისი დარბა-
სლობა და ვერ წარმოვიდგენდით, რომ
შორს მოგვდებდა.

მერე, პასუხს დროული ხასიათი ჰქო-
ნდა და ნაღი უნდა გამოეკვეთებოდა.
თუ სურს ფ. მახარაძეს, ჩვენ მზად
ვართ მისი წერილის დედანი წარუდგე-
ნათ ბბ. ნოე ყორდანას, ნიკო ელია-
ვის და ევგ. გვეგეჭკოს. დღე, ამით გა-
დასწავლდნენ, შემოდი თუ არა რომელი-
სავე რედაქციის დაბეჭდა მისდამი მი-
მართული წერილი იმ სახით. როგორა-
დაც გამოგზავნილი ჰქონდა ბ. მახარაძეს
არ შეგვიძლია ესეც არა ვსთქვათ: ფ.

მახარაძე ჩვენ გვიწუნივს დარბაისლობას
და ზრდილობაობას, ამ დროს კი ამა-
რითებს იმ კილონ, რომელითაც დაწე-
რილი იყო „მოგზაურში“ დაბეჭდილი
წერილები ილიას წინააღმდეგ და ამ წე-
რილებში ნახმარ სიტყვებსა და სახელებს,
რომელთაც ამჟამად განსვენებულს მწე-
რალს ამ გახეხულ და როდის მოყვანა
ახლა ჩვენ პირდაპირ არ ძალგვის.

მერე ფ. მახარაძე ჩემი მიცვალებულის
დასაბუქცილებლად ჰმარბნის, ვითომც
„მოგზაურის“ კორესპონდენტს გ. ე. ნ.—
მეგობართის ჩემთვის, კითხვოს საშუა-
ლებად მიმეცა მისთვის პასუხი გამოეკვე-
ნებინა „თემში“ წინააღმდეგ „სახ. გა-
ზეთში“ დაბეჭდილ წერილებსა და ცივი
უარი მეთქვას. მოჰყავს თავის წერილში
ეს ცნობა ფ. მახარაძეს, სიხარბისგან
ცას მეწევა და პრეტენზიასაც კი მწამებს.

თუ კი ცოცხალ ადამიანს არ გრძიდება
და ქორს უგონებს, ამა განსვენებულს

—იმით, რომ უსაფრთხოაო ართ-
მებს მიწას ცოცხალ ადამიანებს, რომელ-
თაც ამ მიწით სარგებლობა უსუძლიათ.

—საბარლო, თავისუფალი მოახლო-
ნე. განა საღვთო წერილში სწერია, რომ
მიცვალებულის გვამს არ უნდა მარხდენ
მიწაში? შენ თავს მაგებრებ—გადაფიქრე
გულში.

—როდესაც მესაფლავეს გვებასებოდა, ის
დედა-კაცი მომცქერდა—დიანსეთი მო-
ხუცებული დედა-კაცი მათ გვერდით რომ
მიდიდა? ის საბარლო არსება, რომე-
ლმაც ცხოვრების დღენი ყვავილების მო-
ვლაში გაატარა. შეაშინეთ იმ პატარა
გოგოს რა მიქნა?

—ყვავილები!

—თითო ის ყვავილი ერთი კრონი
ღრის, მეტად ნაბი ყვავილებია, რო-
გორც მათ შხის სხივი დაანათებს—ქენე-
ბიან. შემდეგ ნ. ცეცხლად ახალი მო-
აქეთ.

—პირამიდები უფრო ძვირი ჯდე-
ბოდა!

—იმ დროს ამოღენათ საგრძნობი არ
იყო პირამიდების აშენება. შეხედეთ ასე-
ლით შემოვლელთა მოაგვრით, ლოდებს,
ძველებს, არას ვიტყვი წარწერებზე, რო-
მელითაც—აფერადებენ ლოდებს, ძველი
მეტად ძვირი ჯდება და ამ ძველნი გა-
მოიხატვის თვით ცხოვრება!

—თვით ამ ცხოვრებას არ შეიძლება
წავართოთ იდეალური მისწრაფება, იმ
მოვლენას, რომ ადამიანები ფარავნე ძე-
გლით მოცილებულთა საფლავებს, რამე-
დენიმე ტრეკური მნიშვნელობა აქვს და
მე ამ მოსაზრებას არ გვეწინააღმდეგებო.

—ხედავთ! ამ საუნჯეს, რომელიც ყო-
ველ დროს იხარჯება სასაფლაოზე
შეიძლება ისარგებლოს რამდენიმე და-
რბიმა ოჯახმა, შესაძლოა აღიზარდოს და-
რბიმა ბავშვები, ეს ახალგაზრდა დედა-
კაცი გამოიაროს ყვავილებს რგავს ეხლა
საფლავეზე, რომლის ღირებულება უდრის
ორ ბავშვის ტანსაცმელს. წარმოსთქვა
მან აღშფოთებით, ექვს გარკვეულ, ის სო-
ციალისტი იყო და შესაძლოა ანარქის-
ტიც, რომელსაც გონება სერიოზულ სა-
კითხით დაუტვირთავს.

—თქვე წის დარბაჯი, რომელიც სასა-

რას დაინდობდა?.. ფ. მახარაძემ ძალიან
კარგად იცის, რომ მისი თანამშრომელი
გ. ნ.—ი ძალიან არ მინახავს. იმას
ჩემთვის არც მოუგონებია და მაინც ნე-
ბას აძლევს თავის თავს ამ ცრუ, განზ-
რახ „შეხვეწილ“ და გავოგონილ აშმაგს და-
ეყაროს ჩემი პიროვნების გასაშუალებ-
ლად. ჯერ ერთი, რომ ეს კორესპონ-
დენტი, გულ-ახლილათ ვიტყვი, არც კი
გვეგონა ცოცხლებში; მერე, რომ კი-
დეც მოსულიყო, არ მოგვთხოვდით და-
სამოწმებელ საბუთს, რომ იგი სწორედ
ის კორესპონდენტი, რომელიც გ. ნ.—ის
ინიციალებით სწერდა „მოგზაურში“ ელი-
ას წინააღმდეგ.

განა ჩვენ, გარეშე ხალხმა, უნდა ვი-
ცოდეთ, ვინ რომელი ფსევდონიმის
და ინიციალების ქვეშ სწერს და იმდღე
სხვა გახვთში?

მერე რამ მოსულიყო, განა ჩვენც
ისევე არ გვისაყვედურებდა გ. ე. ნ.—
როგორც უსაყვედურა მან „სახ. გაზეთს“
ამას წინად „თანამედროვე ქვეყანაში“
დაბეჭდილ თავის წერილში?

აი რა ფანდებით უსწორდება თავის
მოპირდაპირებს „მოგზაურის“ ცნობილი
ხელმძღვანელი..

არა მგონია ამისთანა საქციელისათვის
გვში უთხრას ვინმე, თუნდ მის მოსა-
რელ პრეტენზიასთანავე...

ბოლოს არ შეგვიძლია ერთიც კიდე
არ შევნიშნათ.

ყველაფერს „თემში“ ნათქვამს ილიას
შესახებ, ფ. მახარაძე მემამულის ფსიხო-
ლოგიის შედეგად სთვლის.

სწორედ საკვირველი ამბავია!

თუ კი თავად წელუკიძეს, თავად გეუ-
ხარს, აზნაურ მახარაძეს და ბევრ სხვა
ტრეტოსან ფ. მახარაძის თანამოაზრეს
შეუძლიათ სძლიონ საუკუნეებით გარე-
მონაცები „მემამულის ფსიხოლოგია“,
თავად დიასმიძეს რატომ აღარ ძალუძს?..
თავის წერილის ბოლოში ფ. მახარაძე
უტყუარებს მკითხველს ჩემსა და გრ.
დიასმიძის შორის დიდ განსხვავება არი-
სო.

„ოლონდაც!..“

საკვირველი ეს კი არ არის—აზნაური
მახარაძე განსხვავდებოდა თავად დიას-
მიძისაგან... საოცარი ის არის, რომ თა-
ვის მსჯელობის და საკამათო ფანდების
ხმარების მხრივ ფ. მახარაძე დაკარგავს
არც ნოე ყორდანას, არც ნიკო ელია-
ვის, არც ევგენ გვეგეჭკოს, არც კარ-
ლ ჩხეიძეს, არც ავაკი ჩხენკელს და
არც ბევრს თავის თანამოაზრეს.

საფალაო აი რა არის! განა იკად-
რება ვინმე ამ დასახლებულთაგანი
ესაყვედრება მუშაკისათვის თავის გამო-
ცემაში, არილ ჯარბრძალს დაკარგულასა
და სხვანის აღნიშვნაში მონაწილეობა
რად მიიღეთ და ქართველ კულტურულ-

ფალას სდარჯობს, ვუთხარ მას. მაგრამ
თუ დინახებ ბავშვი, რომელიც საფლავეზე
ყვავილებს იპარავს, რათა გაყიდოს და მით
იმშიშდს თავი დაღწიოს. ხელს არ შეუძლი
არამედ დაგვებოდეს მეთქი. ეს ცოცხალი
ენებოა!.. მომიტო მან. წარმოვიდგენო, რომ
ვინმე მშვიდი გაჩერებულ გზაში და გე-
კითხებო: „რომელი საათია?“ ამოიღებო
საათს, ის სწრაფად გამოგტაცებს ხელიდ-
გან და გაიქცევა. ამ გვარ შემთხვევაში
ორი საშუალება გრჩებოთ, შეგიძლიათ
საპოლიციო განყოფილებაში განაცხა-
დოთ და ორი დღის შემდეგ საათს და-
გებრუნებენ, მოძებნით ბოროტ მომქმე-
დს, თუ ესრედ არ მოიქცევით, არავის
არაფერა არ უნდა უთხროთ. ეს მეორე
საშუალებაა. ოჰ, მე ძალიან დავიკანცე,
რადგან ცუდად მეძინა ამ დღეს.

—დამეგინდა, მე სამუშევრად უნდა
წავიდე—მოუბე და წასასვლელად მოვე-
ზადე. მან თითქმის ზღვისკენ მიჩვენა:

—იმი ნაპირებზე დგედილი, მსურდა გა-
მეგო: სძინავთ თუ არა ღამით ცოცხლად
და საპირიებას. დრო გამოშვებით საკვი-
რულ სავანს შესვლებით. ცხრა წლის
წინდ, ერთხელ სდამო ხანს, ვიჯექ ამ
ადგილს, გვანებ ამ საშუაზე მოხდა რაღაც
არა ჩვეულებრივი, საკმაოდ შედამა,
სასაფლაოზე მუდმივ ყველანი წავიდნენ
თავიანთ სახლებში. ამოვარდა ძილილი
ქარიშხალი. შევიბნე პალტოს ღილე-
ბი და წასულა დავაპირე, ამ დროს მესა-
ფლავე გამოიარა ჩემს წინ ჩქარის ნაბი-
ჯით და მკითხა: ხომ არ „შეგინიშნავს“
პატარა გოგოა ჩანათი ხელში?

—არ შეგინიშნავს. რა მოხდა?

—მან ყვავილები მოიპარა—მიპასუხა
მან და გაიქცა. ვიწყე ლოდინი და როდ-
ესაც გამოიარა, ვკითხე:

—იზოვით ბავშვი?

—არა! მაგრამ ეზოს კარები დაგვეტე.
საქმე სერიოზულ ხასიათს ღებულობდა,
ამ დღეს მესამე მაგალითი იყო ყვავილე-
ბის მოპარვის. იპაროდნენ ცოცხალში მო-
სიარულე პატარა ბავშვები, რომელთაც
კარგათ იცინა, რომ მოპარვა ცოცხალი თი-
ვების. როგორ მოგწონოდა? აკეთებენ ყვა-
ვილებს თავიანთს და ყლიან.

გაგაფ მესაფლავეს და ერთად შეუდე-

დმოკარატილ მოღვაწეების იუბილეზე

ში მონაწილეობას რად ღებულობო?

ამგვარად ჩვენ დავამტკიცეთ, რომ
სრული უფლება გვქონდა შევგებოდით
„მოგზაურის“ ილიას შესახებ წერილებს.
ჩვენს ნათქვამს არაფერი საერთო არა
აქვს რა მგონის მკვლელობის საკითხ-
თან.

რა გასაკვირალია, ვინმე გამოეხატა
უსამართლო დევნის დროს რომელსავე
ადამიანს?..

თუ კი უბრალო ცოცხალ ადამიანს,
დრეფტუსს, უსამართლო დასჯილს, რო-
მელსაც არავითარი ღვაწლი არ მიუძღვის
არც საზოგადოების, არც ერის, არც კა-
პიტალიზმის წინაშე, დამცველად მოვე-
ლინა გამოჩენილი ემილ ზოლა და ცნო-
ბილი სოციალისტი ჟორჟესი, რა იქნება
საოცარი გამოჩენილს და წამებულს ერის
მოამბეს, რომლის ნაწარმოებები და ნა-
ღაწეები (დიდა, ნაღაწეები...) ვიკვე-
ბებით ჩვენ ყველანი და ჩვენ შორის—
ვინ უსამართლობა!—თვით მისი გემო-
ბელნი... რა იქნება საოცარი, ვამბობთ
მწამებრივი სიკვდილის შემდეგ გამოურ-
დეს უსამართლო ხსენების დროს ენა-
ბრგვნილი მოსარჩლე, ისიც ამა თუ ის
უბრალო ჟურნალისტის სახით?!

გრიგოლ დიასმიძე.

1 ავგუსტო.
ს. ტლა.

P. S. რადგანაც განვიზრახეთ გამოვი-
კვლით ილიას და გლეხობის ურთიერ-
თობა და შევფარვით ყოველივე მასა-
ლა ამის შესახებ, ამიტომ ჩვენს გამო-
ცემაში აღარას დაბეჭდვით, რაც ამ სა-
კითხის არსებით მხარეს შეეხება, სანამ
მთლად მასალა არ იქნება შეგარვილი

და დიდ დანაშაულსაც ჩაიდენთ, თუ ამასაც არ მოგეწონათ.

იმედი უნდა ვიკონიოთ, რომ ჩვენი საზოგადოება, რომელიც არა ერთხელ დამტკბარა ჩვენი მწერლის ნაწარმოებში პოეტური სიმშვენიერით და გამხმარებულა მისი აღმაფრენი სამაგალი შვილი და სამოქალაქო მოწოდებით, არ დასტოვებს უსურველად თავის სავერდელ წყაროს, ხელს შეუწყობს მის სრულ განკურნებას და ჯანმრთელს დაუბრუნებს სამშობლო მწერლობას ქართული ლიტერატურის ასაყვავებლად და გასაძლიერებლად.

გ. დ.

მგერინავი ბესარიონ ქეპურია.

ჩვენმა საზოგადოებამ იცის, რომ ბ. ქეპურიაში გააკეთა საკუთარი კონსტრუქციის საფუძველი მანქანა. ამ დღის განხორციელებას მან მთელი თავისი ჯიჟინა შესწირა. ეს საფუძველი მანქანა მეტად მსუბუქია, პერეკი კობხად დასაბრუნებს და ქართან გამკაცრებას შეუძლია, რადგან მას მოძრაობის ფორმა აქვს.

ამ მანქანით, ბ. ქეპურიაში რამდენჯერმე ჩინებულად იყარა თბილისში, რითაც დაამტკიცა, რომ ეს მანქანა საუკეთესოა. მაგრამ უბედურება ის არის, რომ ამ მანქანას ხეობიანი მოტორი არა აქვს, რის გამოც ბ. ქეპურიაში ხანგრძლივ ფრენას ვერ ახერხებს. ახალი მოტორის შეძენა, უსასრულობს გამო, თავდადებულ მგერინას ვერ მოუხერხებია. ამიტომ იგი მიმართავს საზოგადოებას და სთხოვს მას შეძლებისდაგვარად დახმარებას.

ვიმედოვნებთ, რომ ჩვენი საზოგადოება გულ-გრილად არ შეხედება ბ. ქეპურიას მიმართვის და თავისი წყალობით ხელს შეუწყობს მას, რათა მან ახალი მოტორი შეიძინოს.

შემაწირულებმა მიიღება ჩვენს რედაქციაში.

კულტურული ცხოვრების ბ ქეიფის ნიშუმი.

ამას წინათ თბილისის ერთ-ერთ რუსულ გაზეთში აღმოვიკეთებ მეტად საგულგნლო ამბავი, იმის შესახებ, თუ როგორ სცხოვრობს ცნობილი რუსის მხატვარი ივანე რეზინი, რომელიც, სხვათა შორის, ავტორია იმ ცნობილი სურათისა, რომელსაც ჰქვია „17 ოქტომბერი“ და რომლის მეტად სახე დასტამბული იყო „თემის“ ამ წლის სახალწლო ნომერში.

ეს ივანე რეზინი თავის მეუღლე ნორა-მან-სავერდისთან ერთად, რომელიც აგრეთვე ცნობილია, როგორც გულ-მოდგინე მომღერალი ევგენიასთან, ზამთარ-ზაფხულს სცხოვრობს ფინლიანდის რეზინის გზის სადგურ კუოკალასთან ახლოს საგარეო ადგილზე, რომელსაც სახლად „პენაგენი“ ჰქვია.

პატივცემულ მხატვარს დანიშნული აქვს კვირაში ერთი დღე, სახლდობარ ოთხშაბათს, როდესაც იღებს ხოლმე თავის ნაცნობებს და მეგობრებს. ზოგჯერ უცნობნიც მოვიდნენ ხოლმე პატივცემულის აღსანიშნავად. რეზინის სანახავად მიდიან მხატვრები, ლიტერატორები, მემუსიკეები, მეცნიერები და სხვ. განსაკუთრებით მისი თავყვანისმცემელი უმაღლესი სასწავლებელში მოსწავლე ახალგაზრდობა.

მხატვარი ე. შკოვიტინოვი, — ავტორი სხვებზე უფროსი რეზინის ცხოვრების შესახებ, არ როგორ მოგვიხირობს ამ სტუდენტობაზე.

„ნაშუადღევს სამი საათიდან მოდიან სტუდენტები. საგარეო ქუჩით, რომელსაც ამჟამად ფიქსი ხეები და ღიაფრის სახლები, პატივით და ქალბერი გარშემორტყმული, მიმართავენ „პენაგენი-საკენ“ სხედან ჯგუფები. უმრავლესობა სტუდენტობის ეკუთვნის. მათ აინტერესებთ მხატვრის საშუალო ოთახები, რომლის კარი ყოველთვის თავისთვის ღიაა სხვა მხატვრისათვის... აი „პენატების“ თავისებური ქისკარები, იმის კითხვა დაფრენი მწვენი ხეების შუა. მე დღევანდელს ქეპურია, ხის ფოტოებს შუა გამოიკვირავი. უნდა უხად მარჯვნივ შეუხებით და რაღონიმი ნაბიჯის შემდეგ თქვენ უკვე დიდი ხის სახლის წინ აღდგით. ის უბრალო სახლი ყველას ტარად ეჩვენება. ვინც პირველად მოდის, პერანოს რაღაც თითქმის. ახარებს კიდელ ვარდენებს. აზრი უდრებია: „რად უნდა შეგაწიო ღირსეული მხატვარი, რა უკეთ, რომ ყველას დღეულობის, არ არის კარგი ზორობად მოისმარო მისი თავიანთობა და სხვ.“

მაგრამ ეს აზრი მალე ჰქრება. თქვენ ხედავთ როგორ შედის სხვები. თქვენც იმით მიჰყვებით... ვერ ასწრობთ კიდევ წინათ-ოთხში შესვლას, რომ ჰკარგავთ მათ მხედველობიდან. თქვენ მარტო ჩნებით. სად გაჰქრენ ისინი? პაწია ოთახში.

კარგზე წარწერა: „გზოგვნი კარი მაგრა მოხურობა“ თქვენც სურათი პირდაპირ წამოსახმის დასაკიდებლად ჩამოკიდებულია გონგი და ქვეშ წარწერა: „დაარტყთ მოულოდნელად და ხალისი ანად“. ეს წარწერა გამხმარებულია. იღებთ ჯოხს, მაგრამ მაინც მოკაძლებით, ორჯერ არტყამთ გონგს, რომელიც სუსტს, მაგრამ მძლავრად ხმას იღებს. სიჩუმეა, თითქმის სახლი ცალკეობა. აზრებია სხვის. ისევე ჰქრის ოთახის კარს აღმთ, მაგრამ მაინც არავის ხედავთ. შედისაო, გავივით მაგიდის გვერდით, რომელზედაც სდგას ნაზუნა მრავალი თაღუღი. კიდევ ოთახში, მეტელოთ სავსე, სადაც სდგას უმეტესად მაგიდა, რომელზედაც მრავალი ქაღალდი აწვია. აქ გხვდებით დიასახლისს. მისი სიტყვები და სოლია გამხმარებული და თქვენც ადგილად გამოსიქვებით თქვენს სახლს. თუ საქმის გამო მოხვდებით, მიიღებთ პასუხად: —ოთხი. ვინმეს ძეს ბაბუში ნახავთ. იქ სტუდენტები არიან. ხომ არ ინებებთ ჩაის? თქვენ დიხსით თვითონ. მოსამსახურებები ჩვენ განთავსდნენ უფრო გვესეს. ისინი მოდიან, 4 ან 6 საათს მუშაობენ დღეში და მერე მიდიან თავის სახლს.

შემდეგ ავტორი მოგვითხრობს, რომ რეზინის მეუღლე მდობარ ოჯახს ეკუთვნოდა, სადაცაა გაიქცა ამერიკაში. აქ მოსამსახურედ იღვა, ძროხებს უვლიდა; ასე რომ თვითონ გამოსცადა, თუ რატომ იყო და რა საშინელება „პატონების“ მმართველობის ქვეშ ყოფნა. ის ახლა ჰქადაგებს ევგენიასთან საკმაოდ. ამ-საგანზე მას დაბეჭდილი აქვს მრავალი წიგნი; სწავის მოთხრობებს და პიესებს, კითხულობს ლექსებს. მისი მეგობრები „პენატების“ ახლოს გამართულია თეატრი, რომელიც ატარებს მისი ქმრის სახელს.

მერე მხატვარი შკოვიტინოვი გვამბობს, როგორ თვით რეზინი, რომელიც თუმცა 70 წლისაა, მაგრამ მაინც ჯერ კიდევ პარმაგი კაცია, უჩვენებს თავის მხატვრულ საშუალო ოთახებს და უხსნის თავის ნახატებს.

საათის 7 საათიდან გრძელდება სტუდენტობა.

7 საათზე სადილია. რჩება 30 კაცამდის.

სტუდენტები თავის წრიდან ირჩევენ „რეგული მაგიდის თავმჯდომარეს“ — ფარული, სწორი და საყოველთაო კენქის-ერთი. სახლთუფესი (კარიკატურისტი ტომ-პარკი) ფაღალის ადვენებს წესს. თავმჯდომარე მაღილისინთურთ შედის სასალო ოთახში, დანარჩენები წყვილ-წყვილად მიჰყვებიან. ყველაზე ჯერ პრეზიდენტი მიდის მანქანასთან, რომელიც უჭირს მათ პურს. მერე პურის ნაჭრები ხელში უხსნიან რეგულ მაგიდას.

მაგიდის შუა გამართულია დისკო, რომელიც ტრიალებს. მაგიდის კიდებში ნახევარი არწივის სიფარტისა უდრავია. დისკოზე დალაგებულია საქმეები — შემწვარი კოტლეტები სტეფლოსი, პარსოსი, „პირაქები“, სხედანსეა წვენი, „შეი“, ხილულობა, ბოსტნეულობა, სუბუქი ღვინო და ლუდი.

„რეგულ მაგიდას“ თავის წესიცა აქვს დადგენილი:

„ჰამა-მისი დროს ადგებალუღია შეთავაზება, პატივი. ყველა თავისუფალია თავისთვის ბატონი და დამოუკიდებელი“. ვინც დაარდევს ამ წესს, მას იწინება სასჯელი სტუდენტის წარმოქმნა. „თავმჯდომარეს უფლება აქვს ხუფები ახლოს საქმეებს და თვალყურად დგენოს, რომ სტუდენტმა არ მიიღოს მისი ენერგია, ე. ი. ღვინო და სხვ.“

დიდ სიცილს იწვევს, თურმე, როცა ვინმე შესთავაზებს საქმელს თავის მეგობელ მანდლოსანს, ან სხვა თავიანთობას გაუწევს. მეტადრე, თუ ის სიტყვის წარმოთქმის უნარს მოკლებულია, მაშინ საშინელ მდგომარეობაში ვარდნა. მას პინძლებს საიდგურებო ღირსეულობა; საიდგურად იღებო საიდგურებო ღირსეულობა, ბოსტნეულობა, სუბუქი ღვინო და ლუდი.

ბევრჯერ სასაცილო ამბავიც მოხდება ხოლმე. თუ მოსწივთ თქვენსკენ დისკოს საქმელებით და უცებ გაუშვით ხელი, მაშინ თქვენი ჩანგლი კოტლეტის მაგიერ ერეობა სხვა რომელსავე საქმელს. დისკო უკვე თქვენზე შორს გაიქცა.

საქმის რეზინის ამხადებენ ამ ნაირად. ჯერ ახელებენ პოეტურ საჭირო ტემპერატურამდის (ადუღებამდის), მერე სიღვრე შედურ სამხარეულოს ზანდუ-

კებში. ამ საკვირველ ზანდუებს კედლში ნაბლსა აქვს, რომელიც იჭერს სითბოს. დიდი ეკონომია შეშის მხრით. მოსამსახურეც თავისუფალია. ი ი არ უნდა იღებს მუდამ პოეტთან. საქმე-ლიც ყოველთვის კარგად არის დამალებული, არც გადახარშულია და არც დამწვარი; დღედაღამე კი ცხელია.

რეზინის საქმელები მზადდება აგრეთვე სხვადასხვა ბოსტნეულისაგან, რომელსაც სრესენ, ალბობენ, ერთის სიტყვით სხვადასხვა ნაირად აზადებენ ბევრი ვერც კი შეატყობს, რომ მოუხარშავსა სპასი.

სტუდენტებისათვის მოაქვთ თიფიდან გაკეთებული წვენი — „სუფი“. თქვენც ამ ცინებთ, მაგრამ წვენი გემრიელია. საუკეთესო თივის ნახარში, საცერში გატარებული, სუნელივანია, სხვადასხვა ბოსტნეულით ან სოკოთი.

სადილი 30 კაციისათვის ჯდება თითო-ზე 17 კაპ. (ღვინო არ არის ჩანაწერი-ვე). სადილი გემრიელი, ნოყიერი და სუბუქია. სადილის დროს მხატვარი პასია გამართული. სტუდენტებს დიასახლისი ეძახის დებს და ძებებს. ასეთი მათი ქვეყა უცნაური კი არ არის, არამედ სრულად გულ-წრფელია. მასპინძლები სტუდენტებს სტუდენტობას არ აგრძნობენ და სტუდენტებს მასპინძლები თავის სახლისპატრონობას. შეყვანილი ადამიანები, რომელნიც, თუმცა აქამდინ უცხოანი იყვნენ, მაგრამ რავალმა მაგიდამ — სიმარცხის ნიშანზე, როგორც რეგულმა ყველა ისინი შეაგებოდა მქილად, ერთი ერთმანეთის მახლობლად გახდა, გაუბრალოა, ახლა ყველა ის ტვირთი, რომელსაც კიდებს ადამიანს ქალაქური ცხოვრება.

რეზინთან ყოფნა ნიშნავს ადამიანთან ყოფნას. ავტორიტეტი არ არსებობს. პიროვნების სიდიდე არავის ამბობს. უწყვეტლავა კი ბაბუკი, პატივცემული ერთმანეთი კაბუკურად მხიარულობენ, ხუმრობენ.

მხოლოდ რეზინთან შეიძლება ასე გაქაბუკება, რადგანაც იგი თვითონ ქაბუკია.

სასამოგნო ლაზარკისა, მუსიკის და სიმღერის მოსმენის შემდეგ სტუდენტები პირუდებთან თავთავიანთ სახლში.

თავიანთ სტუდენტებს აცლივენ მასპინძლები. მწერლის სინდრეში ოდნავ გამოკრთის ფარნების ყვითელი სინათლე და მაღლა გაიხსნის სასამოგნო ხმათი რეზინისა — ასე ათავებს თავის საინტერესო მოთხრობას მხატვარი შკოვიტინოვი.

ამ მშვენიერი კულტურული სურათის შემდეგ გაიხსნენ ჩვენებური ქვიფი — გაუთავებელი სადილ-ვანშები, სახლდობარ დაბეჭდილი პატივი თავიანთობა, ღვინის დაძალება, მრავალი უზარო სადღეგრძელოები, ღაღადარობა, ბოლოს ჩხუბი, ხანჯლების ტრიალი და ბევრი სხვა ამ-გვარი და მაშინ წარმოიდგინეთ, თუ რადიდი შრომა, რადიდი მეცადინეობა გვექრება, რომ ჩვენც გავხდეთ ღირსი ჩვენშივე ამ ზემოდახატულ კულტურულ სურათის ხილვისა.

ბ. ქ.

სასოფლო თავისუფალი ფოსტის მოწყობა.

ბ. ანთიმოვ ქეპურია, რომელიც ს. კრებალის სცხოვრობს და სამხედრო სახლის, ე. ი. რაქალ-ნეშუმის, გახზე გზის ოსტატად მსახურობს, მოუვიდა ერთი კეთილი და სასარგებლო აზრი, რომელიც, უწყვეტია, ხელს შეუწყობს გახზეობის გავრცელებას სოფლად და საზოგადოდ განამტკიცებს პრივილიგიურ კორესპონდენციის საქმეს. ბ. ქეპურია ამ უფროსი დღეების პატრონს ბ. იასონს ახელედინა, რომელიც ქუთაისში სცხოვრობს, გავივით დიდიგზის კოვლის-თან უნუქის კოლოფები მცავს ჩვეულებრივი საფოსტო ყუთებისა, ამ კოლოფების გასაღები ექნებათ როგორც თვით დიდიგზის პატრონს ან მის რწმუნულს, ისე სამხედრო ოსეთის გზის ყველა სადგურებზე (სტანციებზე) დანიშნულ ან სოფლებისაგან არჩეულ სანდო-გზავნა, მეტადრე, ეს ადგილად მოსახერხებელია იმ სადგურებზე, სადაც არსებობს წიგნთ საცავ-სამკითხველოები, როგორც მაგ. კრებალისა და წესში.

ყოველი კორესპონდენცია და ყურნალ-გაზეტი ყოველ-დღე მოგვრევა იმ კოლოფში, რომელიც ექნება გაქვთვებული ქუთაისიდან წამოსასვლელ დიდიგზის; მერე სადგურებზე სანდო პირები, რომელთაც გასაღები ექნებათ, გამოიღებენ თვითთავის კორესპონდენციას. და დაურიგებენ დანიშნულებისამებრ. ეს

ყველაფერი ადვილად მოსწყობია, უკეთესი დიდიგზის პატრონმა მოიღო. ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ბ. იასონს ახელედინა იმდენად შეგნებული და განვითარებული კაცი აღმოჩნდება, რომ ამ სასარგებლო აზრის განხორციელებას პირველი ის იყოს.

მაღალ კარგი იქნება, თუ ქუთაისში არსებულ „იმერეთის“ კონტორის გამგემ ბ. ისიდორე კვიკაძეძეს ხელი შეუწყოს ამ საქმეს, ეს მისთვისაც იქნება ხელ-საყრელი.

თუ ეს საქმე მოგვარდა, მაშინ რაქალ-ნეშუმში იმეტებს გახზეობის გამოწერა. თორემ ახლა ყველა ამბობს: როგორ გავიგეწოთ, როდესაც ფოსტა კვირის ორჯერ მოდის და ყველა ნომრებს ერთად კითხვის ხალისი კი არა გვაქვს.

და განა მარტო რაქალ-ნეშუმს ეშველება, ეს რომ განხორციელდეს? ჩვენის აზრით ამგვარად შეუძლიანთ მოაწყონ საქმე აგრეთვე ყველგან, სადაც დიდიგზის წესიერად მიდის-მოიდან და სადაც ფოსტა ყოველ-დღე არ დადის.

მატარა განმტკიცა საჭირო, თორემ ყოველთვის თვით ცხოვრება ასწავლის და უთითებს კაცს, რა უნდა გააკეთოს თავის სასარგებლო მოთხოვნების და საჭიროების დასაწყვეთად.

განახოთ რა ნაყოფს მოიტანს ეს პირველი ცდა...

გ. რაქალ-ნეშუმი.

„თემის“ ფოსტის მაგიერ

სარედაქციო გოდრის წესილი.

— ბ. ნო რედაქციოში ჯერ არ ყოფილა შემთხვევა, რომ ჩემი „წუხილი“ სავერდებოთ არ დაემწყობა და საყვედროები არ გამეთავისუფლოს; თუ დღემდის გისაყვედრებდი — ეს იმიტომ, რომ საყვედროს ღირსი იყავი, რადგან მოსვენებას არ მაძლევდი და სულ მოსაწყენ მასალებს მოგვარებდი. მაგრამ დღეს კი ერთი მაგარი მაღლობა უნდა გიძღვნა.

ეს მაღლობა მართალია შენი გულკეთილობით არ არის გამოწვეული, მაგრამ მაინც შენა ხარ თვით და თავი მიზნის, რომ დღეს ამდენი მაქინე. შენ რომ არ ყოფილიყავი, აბა ვის მოსწერდა ეს ახლად მოჩენილი ახალ-სხვაგვარი მუხლიცხიტი ამ მშვენიერ წერსა, და შენ რომ არ გადმოგვცა ჩემთვის — ვინ მაღირსებდა ამ მარგალიტების ხილვას? ოდეს, მაშინ მაღლობა შენ გვეუთვნის. წარმოიდგინე, წავიკითხე თუ არა რამდენიმე სტატიონი, თუმცა ძალიან უგუნებოდ ვიყავი, მაგრამ უკვე ამიტვედა სიცილი და მძვინვარეობა, რომ დამთავრება კი ვერ მოვახერხებ. ღმერთმა დღეგრძელობა მისცეს შენი საყვარი მაგლის ფეხებს, იმით რომ არ შეგეკავებინე, დამეწეწეწე სიტყვისაგან დავგარდებოდი და მაშინ ნახავდი ოთახის სერის. თუ დამეჯერებ, ბ. ნო რედაქციო, მაგლის ფეხებზე კი დაიწყეს სიცილი, როდესაც ყოველდღე გაუქვდავნი და ამასთანავე ისიც კი მიიხრებს, საიდუმლოდ რასაკვირველია, რომ მაგლის უჯრებში ბევრ ამისთანა სასაცილო მასალა ინახება ჩვენი რედაქციოში და თუ ასე გე-სიაზვნება გეგმობთ... მეც რასაკვირველია დიდი მაღლობა გუთხარი მაგიდის ფეხებს და მოიყვანე ამბავს, მაგრამ რა ნაირს?... სულ მთელი დღე სიცილით გავატარე... მაგრამ ამ საიდუმლოს, თუ კი ბ. რედაქციო, არ გამოგვარებდნენ შემდეგ ჩანარკაყვებ, ესეა კი ისევ ჩემს პუბლიცისტს დაუტოვებდნენ.

აი როგორ იწყებს თავის წერილს ახალ-სხვაგვარი მუხლიცხიტი: „ბ. რ. — რომელიც, რომ ჩემი სახლი და გვარი არ იცოდათ თქვენ, ე. ი. არ მიცნობდით, მაგრამ მეგონა მე გიცნობდით და კიდევაც ისე დიდი წარმოდგენა მაქვს თქვენზე, რომ თუშეცა ვიცი პასუხის მიუცეპლობა რას ნიშნავს, მაგრამ მაინც საჭიროდ მიმაჩნია ხელგეორად მოგვეწერა და პასუხიც გთხოვოთ რადგან ჩემი ღრმა რწმენით ადვილი მოსალოდნელია სახალხო საქმეს ხელი შეუწყოს.“

პირველი წერილით გთხოვდით გეცნობინათ: ახალგაზრდა ქართველია ჯგუფს (ნარკინების თანამგ.) პატივცემული თქვენი უპარტო ორგანოში დღის პირობის მიხედვით, დაუბრუნებლად დაუთმობდით ადგილს თუ არა? (ეს იმდენად საიდუმლო არ არის რომ პასუხი ვერ მომცეთ და ამის გამო განმეორებთა გთხოვთ თუ პართით მიცნობთ თანახმა ხართ თუ არა.

— ამას ვიმეორებ ახლაც... ეს წინადადება არც ისე სახუმაროა, ბ. ნო რედაქციო, მე და შენ რომ გვგონია აბა კარგად დავგეორდეთ არაში სამე?! ერთი რომ, დასაწყისში ქათინა-რია, მერე პატარა აბა უბა და შემ-

დგე კი — დაცა, — კუთხის ძალას დავატარ და იქნება მიხედვით რა უნდა ამ „ახალ-გაზრდა ქართველთა ერთ ჯგუფს“ — „ორ-განაში დღის პირობის მიხედვით დაუბრკოლებლად დაუთმობთ“ დღილს თუ არა?..

ა?! ბ. ნო რედაქციო! როგორც ჩანს ადვილი უნდათ, მაგრამ რომ არ გვეწერენ რამდენი ოთხუთხი საყვანი ეჭირებთ? ალბათ გაუგიათ, რომ საბურთა-ლოში პოლიტექნიკში უნდა აავსონ ღრის პირობების მიხედვითა გვეც-კრებინა, დავითმე საბურთალოს უპარტო-ლოში ადგილი. მაშალია საბურთა-ლოს ადგილი ეხლა როგორც იყო, უპარტო გავა, მაშა თქვენ ხომ პარტის წარმოადგენთ და თქვენი იქ დაბინავება დიდ ადგილის გამოიწვევს. ვინ გავლ-რჩება მაშინ უკადრის, მეტი თბილისის წარმომადგენელის რისხვას? არა, ჩემო კეთილო, ისევ სჯობია სადმე მანდ იზო-ვით ადგილი, თორემ თქვენი აქ ჩამო-ვლეთ კარგა არაფერს გვექმნის. გვეყოფა შფოთვა და ღელვა. მანდ განა ცო-ტა თავისუფალი ადგილია, რომ აქეთ მოაწვდეთ?.. მაგრამ დაიცადე, ბ. ნო რე-დაქციო, მეგონა სხვაგვარაა საქმე? რა-დაც უფროსი ახსენა და შეიძლება ეს „ორგანო“ საბურთალო კი არა „თემი“ იყოს. ამას იმეტებ ვამბობ, რომ წერი-ლში ეს ვაგბატონი, რაღაც „საბურთა-ლოში წერილებზე“ ლაზარკობს და ვინ იცის იქნება ამ წერილებისათვის გთხო-ვენ „თემის“ ადგილს. ეს მოსაზრება თუ მასალობა, ბ. ნო რედაქციო, მაშინ არა უშავს, მოდი და დაუთმე „თემში“ ადგილი, მაგრამ... მაგარი ის არის, რომ იქნება სენაკელ ჯგუფის მეთაური ჰო-ნია, რომ „თემი“ ისე, მისით იმეტე-ბოდეს, არც ხარჯი უნდოდეს და არც შრომა. ალბათ არ იცის, რომ აქ გავ-მაწია გავადგია, ხან ფულს ვემებთ და მასალობა, ხან კიდევ რას?... შენი შრო-მით და ხარჯით უნდა თავისი ჯგუფი ასაზღოვოს?..

მეორე

აქ ერთი ამბავი მაგონდება წყნარად... სულიდან: ტყეში რომ ვიზრდებოდი, ბ. ნო რედაქციო, იქ ჩემს გვერდით ერთი მუხა იდგა, რომელზედაც მოეკა-ლათა ფრის და საპარალი მუხას სწუ-წნადა წვეწვს ალბად ძალიან შეშურებია ამ მწერალს ფრის რილი? უნდა ქა-თინაურებით „თემი“ მის საჯიროთთ გავხადოთ და შემდეგ, როდესაც ფეხს მოიმარგებს — მოგვედგება კიდევ „შენ უპარტო ხარ, უპარტო ხარ, ჩვენ კი პარტია გვყავს“ და ტეხურის მიდამოებში ჩამოყალიბებული პროგრამა და სხვა, ამისთანებს ხშირად გავიგონებთ და შემდეგ შესაძლებელია ნიშანდურიც კი შე-მოთხრობს „თემის“ რედაქციაში, მერე „საბურთალო წერილები“ ასე მშვენიერ-ი ერთ თუ იქნა დაწერილი, როგორც ეს „სანიშნუში“ წერილები, ვიი შენი ბრალი, ბ. ნო რედაქციო! ხომ მოკვდი კაცი კი მათი წორებით? ან რა სახარბილო უნდა იყოს ნეტავ ახალი ჯგუფი? განა ახლად არ ეტყო-ბა „სახალხო საქმეს ხელი როგორ შეე-წყობა“ მათი მოქმედებით? შე მამაცო-ნებლად; პარტის გვეცდეს, რომ ახა-ლი ჯგუფი შეადგინე? ნუ! თუ თქვენი „ორგანო“ ვერც ერთ პარტის ფარგალში ვერ ჩაეტიდა?

მეორე რედაქციო ერთ დღეს მაღრისა, მაშინ ვიციდი როგორ გიბასუ-ხებდი, მაშა რა გვეწყობა, უნდა დგე-მარჩილო ბედს და ვისარგებლო ამ აწუ-ხილით? მაინც და შემოვიტყულო, რომ მე არ ვარ თანახმა, არა, გეპისი, თქვენი „სანიშნუში“ და „საბურთალო“ წერილები ყოველ დღე თავში მიშინოს რედა-ქციოში...

შეუტრა.

რედაქციო ს. მაგლობლი წვილი.

გამომცემელი გრ. დიასამიძე.

გეორგიან ლალია ლა. აბ.

მზადდება საუკეთესო ხილულის წვერისაგან, წმინდა შაქრით, კიბიურად გაწმენდილი მასალებისაგან, გამოხდილი და ნაღული წულით.

გეორგიან ლალია ლა. აბ.

ფირმა დაჯილდოებულია წყლის საუკეთესო ღირსებისათვის დიდი ოქროს და ვერ-ტალის მედლებით და ცნობილია სრულიად უფნებლად თბილისის გუბერნიის სამ-კურნალო მმართველობისაგან (№ 5792)

ქარხნები იმყოფება: თბილისში — გოლოვინის პარკს. № 6, ტელფ. № 411. ქუთაისში — ბუშინის ქუჩა № 5.

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ახლად გადაკეთების შემდეგ, ავადმყოფები მიიღებინა ქსენიას ძუხა, საბურთალო, სახლი, № 7, მისამდის პროსპექტისა და ვიბრ-ლის სასაზღვროს ახლო.

ბალეფონი № 590.

სტაციონარი განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრები და საერთო ოთახები. განსაკუთრებით სამშობიარო განყოფილება. მფლობელი: ვადმუთია მიღება შეიძლება ყველ წამს, გარეშე მისიარულ ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი კეპების საცდისიტები.

პაციენტი	შინაგანი	პირადი	პაციენტი	შინაგანი	პირადი
დავითიანი რ. ბ. (ყოველ დღე) 1—2.	მანუკიშვილი გ. მ. (ორშაბათს, ოთხშაბ. და პარასკე) 2—3.	მალაშვილი გ. გ. (აშუშა, და შაბათობით) 10—12.	ჩიქლაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12 ¹ / ₂ —1.	ფედორიკი ე. ბ. (ყოველ დღე, მარ. ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.	მარკვიანი გ. დ. კონსულტანტი (ყოველ დ